

Zorginspectie

Koning Albert II-laan 35 bus 31

1030 BRUSSEL

02 553 34 34

Contact.zorginspectie@vlaanderen.be

////////////////////////////////////
INSPECTIEVERSLAG BEVEILIGEND VERBLIJF (BV)
////////////////////////////////////

INSPECTIEPUNT

Naam Begeleidingstehuis Van Celst
Adres Waarlooshofstraat 3 Antwerpen 2020 Antwerpen
E-mail Goedele.plovie@emmaus.be

INRICHTENDE MACHT

Naam Jeugdzorg Emmaüs Antwerpen
Adres Edgard Tinellaan 1C 2800 Mechelen
E-mail Goedele.plovie@emmaus.be

OPDRACHT

Nummer O-2019-XMVC-0306
Datum 1 september 2019
Inspecteur(s) Riet Van Hoye en Evi Marquet

VERSLAG

Nummer V-2019-XEMA-0034
Datum 9 september 2019

INSPECTIEBEZOEK

Soort Aangekondigd bezoek op 4 september 2019 (9:00u-16:45u)
Reden Thematische inspectie 'beveiligend verblijf'
Gesprekspartners Dhr. P. Cornelis (Teamcoördinator Van Celst)
Mevr. G. Plovie (pedagogisch directeur Jeugdzorg Emmaüs Antwerpen)
Dhr. K. Beckx (verantwoordelijke OOOO De Grote Robijn en Van Celst)
4 begeleiders Van Celst

TOEGEPASTE WETGEVING

- Besluit van de Vlaamse Regering 5 april 2019 betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp
- Het decreet rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulp van 7 mei 2004
- Decreet betreffende de integrale jeugdhulp van 12/07/2013
- Het Besluit van de Vlaamse Regering m.b.t. het decreet integrale Jeugdhulp van 21 februari 2014.

U kunt deze regelgeving terugvinden op

www.jongerenwelzijn.be

- Het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid (B.S 21 februari 2018).

1. LEESWIJZER

HOE WERKT ZORGINSPECTIE?

1.1.1 Onze opdracht

De opdracht van Zorginspectie (ZI) bestaat erin om ten behoeve van het Agentschap Opgroeien een objectief beeld te geven over de mate waarin een organisatie zich conformeert aan de gestelde voorwaarden en sectorale regelgeving. Het Agentschap Opgroeien is immers bevoegd voor de erkenning van de organisaties in de jeugdhulp en de finale beoordeling van het dossier komt dit agentschap als toezichthouder toe. Zo kan het bijvoorbeeld uit bijkomende stukken/gegevens uit het dossier beschikken die mogelijk een ander licht werpen op de vaststellingen van de inspecteur.

1.1.2 Onze inspecties

Zorginspectie gaat na of de voorziening de geldende voorwaarden en sectorale regelgeving naleeft. Het belang van de minderjarige en zijn context staat bij iedere inspectie centraal.

HOE LEEST U EEN INSPECTIEVERSLAG?

De inspecteur stelt een verslag op over het inspectiebezoek met daarin de bevindingen en vaststellingen van de inspecteur.

Vanaf 1 januari 2019 verlopen onze inspecties en bijhorende inspectieverslagen conform de bepalingen uit het decreet van 19 januari 2018 houdende het overheidstoezicht in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid.

De niet naleving van de regelgeving door actoren in de zorg of zorggebruikers wordt gedefinieerd als een 'inbreuk', hieronder is ook te verstaan: werkpunt.

Er kan ook melding gemaakt worden van aandachtspunten. Deze mogen niet gelezen worden als het niet voldoen aan de geldende regelgeving en kunnen dus ook op basis van deze regelgeving niet afgedwongen worden. In enkele gevallen hebben deze te maken met regelgevingen waarvoor andere toezichthouders bevoegd zijn. In andere gevallen vraagt de inspectie aandacht hiervoor in functie van het belang van de gebruiker of gewoon vanuit een 'good practice'.

U vindt alle verdere informatie over onze organisatie op "www.departementwvg.be".

WAT NA DE INSPECTIE?

Na het inspectiebezoek krijgt u een afschrift van het ontwerpverslag. Indien er onjuistheden of onduidelijkheden in het ontwerpverslag staan, kan u binnen 14 kalenderdagen schriftelijk reageren. Indien de inspecteur akkoord gaat met de gemaakte opmerkingen zal dit leiden tot de aanpassing van het ontwerpverslag.

Na deze fase wordt het inspectieverslag definitief en wordt het, met inbegrip van de eventuele reactie, overgemaakt aan het Agentschap Opgroeien en stopt het inspectieproces. Het is het Agentschap Opgroeien dat bevoegd is voor de verdere dossieropvolging en alle verdere communicatie hierover dient dus te worden gericht aan dit agentschap.

2 WERKWIJZE

Op basis van het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 april 2019 (BVR) betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen binnen de jeugdhulp werden een aantal voorwaarden vooropgesteld door het Agentschap Opgroeien inzake de uitbouw van de typemodule 'beveiligend verblijf' (cfr. art 15). Om de focus gericht te behouden op het aspect 'beveiliging' worden de andere voorwaarden in art 15 bij deze inspectie niet of eerder zijdelings bekeken. Dit mag niet geïnterpreteerd worden als het toekennen van een rangorde of waardeoordeel aan sommige voorwaarden. Een voorziening moet voldoen aan elke voorwaarde van art 15, alleen wordt niet elke voorwaarde bij deze inspectie nagegaan.

Vorbereidend aan dit inspectiebezoek werden de relevante beleidsdocumenten die betrekking hebben op het hulpverleningsaanbod van de voorziening categorie 1 met een erkenning om de typemodule 'beveiligend verblijf' aan te bieden opgevraagd. Deze werden vervolgens doorgenomen door de inspecteur(s). Daarbij stonden de procedures en afspraken die specifiek te maken hebben met het beveiligend karakter centraal. Vervolgens werd het inscholingstraject van het begeleidend personeel met betrekking tot beveiliging nagekeken en de huidige bezetting werd bevraagd: het aantal minderjarigen ingeschreven in de voorziening; aantal minderjarigen verblijvend in de voorziening, het aantal minderjarigen op ontheemding, op time-out, gevlucht, etc.

Tijdens het inspectiebezoek werd waar nodig nog bijkomende verduidelijking gevraagd aan de leidinggevenden en/of begeleidend personeel.

Aansluitend werd gefocust op de omzetting van het beleid naar de praktijk. Dit gebeurde in een bespreking met het begeleidend personeel van de concretisering van het beveiligend aspect in de individuele trajecten, dit aan de hand van het nazicht van de dossiers van de minderjarigen.

Door Zorginspectie geconsulteerde documenten:

- Conflictantering
- Doelgroep en sancties
- Integrale visietekst lichamelijke integriteit, relatievorming en seksualiteit
- Dialoogwijzer grensoverschrijdend gedrag
- Ontvluchting van cliënten
- Beleid middelengebruik
- Omgaan met risico's in contextbegeleiding
- Wij laten je niet los
- Samenwerkingsovereenkomst JEA – UKJA
- Samenwerking zinvolle dagbesteding
- Samenwerking ontheemding
- Onderzoeksrapport Van Celst
- Overlegstructuur JEA
- Begeleiding en aansturing personeel JEA
- Methodiekbeschrijving supervisie
- Visie en opbouw persoonlijke ontwikkelingsplannen en -gesprekken
- VTO-plan 2019 en 2018
- VTO Van Celst
- SOAS
- Rapport Van Celst BV 2018
- Rapport Van Celst juni 2019
- Algemeen pedagogisch beleid JEA
- Specifiek pedagogisch kader Van Celst
- Methodiekbeschrijving context begeleiding Van Celst
- Visietekst beveiliging, stabilisering en groei

- Infrastructurele en personeelsmatige maatregelen i.f.v. beveiliging
- Printscreens digitale dossiers minderjarigen Ecqare

3 DOELGROEP

3.1 BELEID

In art. 15 van het BVR worden een aantal voorwaarden geformuleerd aangaande **de doelgroep** voor de typemodule 'beveiligend verblijf'. Deze voorwaarden vormen het referentiekader waarbinnen de voorziening zelf interne werkafspraken maakt. In overleg met het Agentschap Opgroeien werden onderstaande voorwaarden voor toetsing geselecteerd.

Op basis van de geldende procedures en de beleidsdocumenten die aan ZI werden overgemaakt, leidt ZI af dat deze voorwaarden deel uitmaken van de interne werkafspraken in de voorziening:

- **Maximaal 6 minderjarigen per leefgroep**

Binnen het beveiligend verblijf van leefgroep Van Celst, verblijven meisjes tussen de 14 en 21 jaar waarvan de ontwikkeling vaak vanaf het begin van hun leven op verschillende levensdomeinen ernstig verstoord is geraakt en waarbij continuïteit en stabiliteit ontbreekt. In Van Celst kunnen er 7 meisjes binnen de typemodule 'beveiligend verblijf' residentieel worden opgevangen. Deze residentiële typemodule is steeds gekoppeld aan de ambulante typemodule 'intensieve contextbegeleiding'. Indien nodig wordt ook de typemodule 'dagbesteding' eraan gekoppeld.

Binnen het aanbod beveiligend verblijf (capaciteit 7), zijn er twee deelleefgroepen. Dit zijn twee volledig afzonderlijke leefgroepen die via compartimentering van elkaar gescheiden zijn. Er is een leefgroep met 3 meisjes en een leefgroep met 4 meisjes.

Waar men oorspronkelijk de deelleefgroepen vormde op basis van gelijklopende kenmerken vb. niveau van emotionele ontwikkeling, houdt men nu vooral rekening met een aantal veiligheidsaspecten:

- o Meisjes met eenzelfde problematiek (vb. automutilatie, fuguegevoelig..) zet men bij voorkeur niet samen
- o Ook meisjes die mekaar kennen (vb. vanuit gemeenschapsinstelling) en mogelijk mekaar kunnen versterken en/of hetzelfde negatieve netwerk delen, zet men ook liefst niet samen.

- **Minderjarigen die zich aan de hulpverlening willen onttrekken en onder invloed van een negatieve context grensoverschrijdend gedrag stellen, en daarom tijdelijk uit hun omgeving weggehaald moeten worden.**

In de praktijk verblijven binnen Van Celst vaak meisjes die het slachtoffer werden van tienerpooiers. Het is echter geen absoluut inclusiecriteria voor opname. Wel dient de nood aan expliciete beveiliging naar aanleiding van grensoverschrijdend gedrag aanwezig te zijn. Indien deze nood aan beveiliging er niet meer is, kan het meisje eventueel doorstromen naar de open leefgroep van Van Celst. Deze doorstroommogelijkheid is niet noodzakelijk, maar wel een optie. Op die manier blijven de 7 plaatsen voor beveiligend verblijf toegankelijk voor die meisjes die er expliciet nood aan hebben.

In Vlaanderen is er tot op heden een beperkt aanbod van opvangplaatsen binnen de typemodule beveiligend verblijf. Dit maakt dat deze opvangplaatsen schaars zijn en dat er op een gefundeerde wijze moet afgewogen worden welke meisjes wel of niet kunnen instromen op het moment dat er zich een vrije plaats voor beveiligend verblijf aandient. De typemodule beveiligend verblijf is enkel niet-rechtstreeks toegankelijk, en de aanmelding verloopt via de intersectorale toegangspoort. De meerderheid van de meisjes worden geplaatst via het

gedwongen statuut van een jeugdrechtbank, maar dat is geen absolute voorwaarde. Indien de hulpverlening kan plaatsvinden binnen een vrijwillig kader, is dat ook mogelijk. De contactpersoon-aanmelders kunnen dus ook andere hulpverleners zijn.

De intersectorale toegangspoort organiseert een instroomoverleg inzake beveiligend verblijf. Op dat instroomoverleg wordt in samenspraak met alle betrokken stake holders beslist welke meisjes wel of niet kunnen instromen in de typemodule beveiligend verblijf. Op dat overleg wordt er op basis van de inhoud van de dossiers en de risico-taxaties die er van de meisjes werden afgenomen, beslist of het meisje voldoet aan de criteria.

De 7 plaatsen beveiligend verblijf zijn niet steeds allemaal ingenomen. Indien er een vraag komt van de intersectorale toegangspoort inzake crisisverblijf van 1 tot maximum 2 weken, wordt (indien mogelijk) op deze vraag ingegaan. Deze mogelijke crisisopname is beperkt in tijd, het dient een meisje te betreffen (jongens worden niet opgenomen) en er wordt zorgvuldig overwogen of het inhoudelijk werkbaar en veilig genoeg is om een extra meisje in crisis op te nemen. Een meisje dat instroomt via een crisisopname verblijft dus tussen de andere meisjes in beveiligend verblijf, krijgt hetzelfde programma en valt dus onder hetzelfde regime. Een crisisopname verloopt niet via het instroomoverleg, maar rechtstreeks via de intersectorale toegangspoort. Dit maakt dat een crisisopname snel kan plaatsvinden.

In de praktijk gebeurden nauwelijks crisisopnames in de module beveiligend verblijf in Van Celst, in 2018 2x.

Gezien de specifieke werking (beveiliging) wordt er door contactpersoon-aanmelders de laatste tijd meer de vraag gesteld naar crisisopnames. Dit bijvoorbeeld naar aanleiding van plaatsgebrek in de gemeenschapsinstellingen (GI's). De gesprekspartners geven echter aan dat het niet de bedoeling kan zijn dat men het voorportaal van de GI is. Men is daarvoor waakzaam.

3.2 PRAKTIJK

Uit de praktijk blijkt dat er op de dag van inspectie 7 meisjes binnen het beveiligend verblijf begeleid werden, 1 meisje verbleef niet in de voorziening (in fugue de dag voor de inspectie). Drie meisjes in één leefgroep en vier meisjes in een tweede leefgroep. Van deze 7 meisjes werden er 5 dossiers geïnspecteerd, daarbij werd gekozen voor de meisjes die het langst in de voorziening waren, het dossier van 2 recent opgenomen meisjes werd derhalve wegens tijdsgebrek niet gecontroleerd.

De meerderheid van deze meisjes werden door de jeugdrechter geplaatst, maar er waren ook binnen een vrijwillig statuut (verwijzer van het OCJ, OPZ,...). De 5 gecontroleerde dossiers waren niet allemaal ingestroomd via het instroomoverleg. Daarvoor waren er verschillende redenen:

- Twee meisjes verbleven reeds in Van Celst (toen nog enkel een open afdeling), vóór opstart van het beveiligend verblijf. Dit werd door ZI beschouwd als een gemotiveerde reden.
- Eén meisje verbleef reeds twee jaar in het OPZ te Geel en werd hier 'uitbehandeld' benoemd. Er kwam een nieuwe vrije plaats binnen het beveiligend verblijf in Van Celst. Er werd informeel contact genomen tussen de teamcoördinator van Van Celst en de regiocoördinator van de toegangspoort. Het eerstvolgende instroomoverleg zou pas in september 2019 plaatsvinden. Om daarop niet te wachten, werd er informeel contact opgenomen en werd het meisje in juli 2019 in Van Celst geplaatst. Er stonden geen andere kandidaten op de wachtlijst, aldus de gesprekspartner. Dit werd door ZI beschouwd als een gemotiveerde reden.

Van de 7 meisjes is er één waarvoor er een gedeeld traject met de GI is. Gezien de problematiek van het meisje, heeft zij geregeld nood aan een tijdelijk verblijf in de GI.

Besluit:

- Aantal dossiers dat voldeed aan de getoetste voorwaarden: 5/5

3.3 BESLUIT

De interne werkafspraken en de praktijk m.b.t. de doelgroep zijn conform de voor toetsing geselecteerde voorwaarden van art. 15 van het BVR.

3.4 WERKPUNTEN

Er werden zowel op beleidsvlak als op de toepassing ervan in de praktijk geen werkpunten vastgesteld.

4 BEVEILIGING VAN DE MINDERJARIGE

4.1 BELEID

In art. 15 van het BVR worden een aantal voorwaarden geformuleerd aangaande **de beveiliging van de minderjarige** voor de typemodule 'beveiligend verblijf'. Deze voorwaarden vormen het referentiekader waarbinnen de voorziening zelf interne werkafspraken maakt. In overleg met het Agentschap Opgroeien werden onderstaande voorwaarden voor toetsing geselecteerd.

Op basis van de geldende procedures en de beleidsdocumenten die aan ZI werden overgemaakt, leidt ZI af dat deze voorwaarden deel uitmaken van de interne werkafspraken in de voorziening:

- **De voorziening organiseert een permanente opvoedkundige aanwezigheid op maat van de minderjarige, die zich vertaalt in:**

- o een doorgedreven individuele begeleiding met een invulling van de intensiteit van het verblijf naargelang van de noden en de veiligheid van de minderjarige:

De meisjes verblijven allemaal 7 dagen op 7 in Van Celst. Afhankelijk van de fase van het traject waarin men zich bevindt, kan men wel op weekend en/of vakantie in de thuiscontext of bij steunfiguren gaan. Er wordt op maat van het meisje bekeken wat wel of niet kan in functie van haar veiligheid. De eerste zes weken van het verblijf in Van Celst is strikt beveiligd, nadien wordt er in samenspraak gekeken welke maatregelen op maat kunnen genomen worden. Er zijn meisjes waarvoor een contactverbod geldt, maar dat is niet standaard het geval.

De meisjes verblijven allemaal in de residentiële typemodule 'beveiligend verblijf', ze overnachten en verblijven ook effectief in Van Celst. Ze verblijven niet in een andere voorziening.

- o een planmatige en op continuïteit gefocuste begeleiding met extra aandacht voor de veiligheid.
o.a.
  - Er is een beleid inzake het gebruik van sociale media en de smartphone. De eerste 6 weken krijgen de meisjes geen toegang tot gsm en/of sociale media. Tijdens de nacht heeft niemand een gsm, ook niet in een latere fase van de begeleiding. Na 6 weken worden deze afspraken aangepast (indien mogelijk). De afspraken hierrond worden altijd bekeken op het team, worden opgenomen in ecqare én hangen uit in het bureel zodat het op elk moment

heel duidelijk is wat de afspraken zijn. In ecqare wordt onderscheid gemaakt tussen buitentijd/contexttijd en gsm-tijd.

- Inzake fuguevermijdende maatregelen hanteert Van Celst het principe ‘first connect, than correct’, men zet in op warme nabijheid. De relatie tussen de meisjes en het begeleidend personeel is daarbij het belangrijkste uitgangspunt. Er wordt geïnvesteerd in warme, aanklappende en veilige relaties om zo fugues te vermijden. Zelfs indien een meisje gaan lopen is, blijft het begeleidend personeel aanklappend werken door bijvoorbeeld sms-jes of whats appberichten te versturen, om zo de relationele band niet te doorbreken. Van Celst zet ook in op infrastructurele veiligheidsmaatregelen (zie verder in het verslag), maar de relationele/therapeutische veiligheid primeert op de infrastructurele veiligheid.
  - Indien een meisje toch gaat lopen, of indien er zich een ander ernstig incident voordoet, dan wordt dit digitaal geregistreerd via de SOAS-R (Staff Observation Agression, Scale-Revised). Op basis van dit instrument wordt er een inschatting van wat, waar, wie, hoe, waarom,.... gemaakt. Dit document gaat naar de directie en daarop volgt een gesprek met het begeleidend personeel. Nadien volgt er, bij de terugkeer, ook een gesprek met het meisje. Naast het invullen van de SOAS-R, wordt er ook steeds een samenvatting van de gebeurtenis genoteerd in ecqare De ernstige gebeurtenis wordt vervolgens geanalyseerd en er worden remediëringmaatregelen afgesproken op de wekelijkse teamvergadering.
  - Bij ernstige gebeurtenissen wordt een SOAS-R analyse gemaakt, daarbij is er aandacht voor objectivering (waar, wanneer), voor een beschrijving van het incident en voor de impact op het betrokken personeelslid. In principe is er altijd een gesprek hiervoor met het personeelslid en wordt voor de minderjarige ingezet op herstelgesprekken of andere maatregelen (vb. time-out).
- **De voorziening beschikt over onderbouwde risicotaxatie instrumenten die bij de start van elke begeleiding ingezet worden opdat haar aanbod ingezet wordt op maat van de minderjarige en zijn noden.**
- Risicotaxatie instrumenten worden gehanteerd bij de start van de opname
    - Idealiter worden er op het instroomoverleg drie ingevulde instrumenten inzake risicotaxatie aan Van Celst overgemaakt, m.n. IZIKA, SEOR en SOS. Om een zo globaal mogelijk beeld over de jongere te krijgen vanaf de start van de begeleiding vraagt men deze drie risicotaxaties aan de verwijzer. In de praktijk worden deze meestal niet alle drie aangeleverd, geven de gesprekspartners aan. Er moeten volgens de gesprekspartners wel één of twee instrumenten tegen het instroomoverleg ingevuld zijn, dit om o.a. de veiligheidsrisico's voldoende in te schatten.
    - Indien meisjes worden doorverwezen via OCJ of SDJ tracht men in de mate van het mogelijke zoveel mogelijk vanaf de start beroep te doen op het instrument SOS. De consulenten OCJ/ SDJ zijn erin opgeleid om deze risicotaxatie uit te voeren. De gesprekspartners geven aan dat in de nieuwe dossiers er meestal vanaf de start een screening inzake SOS aanwezig is. In oudere dossiers is dat niet het geval.
  - Risicotaxatie instrumenten worden tussentijds herhaald/ geactualiseerd (vb. na fugue) De actualisering van de risicotaxatie vindt vooral plaats aan de hand van het invullen van een signaleringsplan en/ of een crisisontwikkelingsplan. Een signaleringsplan wordt gedurende de eerste 6 weken opgesteld. Een crisisontwikkelingsplan wordt opgesteld na een incident vb. fugue of agressie.
  - Naast de risicotaxatie instrumenten aangaande het reguleren van het gedrag van de meisjes, is er ook een nauwe samenwerking met UKJA inzake het opstellen en actualiseren van

diagnostische behandelplannen. Er is een formele samenwerkingsovereenkomst waarin de modaliteiten zoals consult/intervisie door een kinderpsychiater op het team van Van Celst, de samenwerking met de ziekenhuisschool van UKJA, het therapeutisch aanbod van UKJA,.... in staan opgenomen. Dit maakt dat de meisjes (indien nodig) naast het gedragsmatige handelingsplan ook een behandelplan krijgen. De voorziening benadrukt dat UKJA structureel aanwezig is in de voorziening zowel t.b.v. het personeel als t.b.v. de minderjarigen.

4.2 PRAKTIJK

Van deze 7 meisjes die in de typemodule beveiligend verblijf geplaatst werden, werden er 5 dossiers gecontroleerd.

In alle dossiers werd het beleid dat in punt 4.1. werd besproken, teruggevonden in het digitaal en aanvullend papieren dossier.

- Intensiteit van verblijf (aantal dagen in voorziening, aantal dagen thuis op weekend). Er wordt in genoteerd bij wie en wanneer een meisje op weekend gaat. Er is ook een opvolging van dit verblijf terug te vinden in het dagboek. Indien het niet aangewezen is om bijvoorbeeld wekelijks bij de context te verblijven, dan staat dit in het dagboek opgenomen. Er is wekelijks een teamoverleg en dagelijks zijn er drie briefingsmomenten waarop de belangrijkste bevindingen worden gecommuniceerd. In één dossier was er voor een meisje een contactverbod met jongens waarmee zij criminele feiten had gepleegd.
- De ingevulde risicotaxatie-instrumenten waren beschikbaar, ook de actualisering (via signaleringsplan) werd in alle dossiers aangetoond.
- Deze risicotaxatie-instrumenten die in het dossier aanwezig waren, waren de IZIKA, de SEOR en SOS (indien verwijzing via OCJ/SDJ).
- Uit de gecontroleerde dossiers blijkt dat er een intensieve samenwerking is tussen Van Celst en UKJA, dit in allerlei werkvormen. De kinderpsychiater is vanaf de intake reeds betrokken (aanwezig op de intake en ook op diverse andere momenten van de begeleiding) en vervolgens in het traject is er het aanbod van UKJA indien nodig. Vb. dagbesteding, ziekenhuisschool, consult op team, therapeutische ondersteuning zowel voor de meisjes als voor het begeleidend personeel.

Besluit:

- Aantal dossiers dat voldeed aan de getoetste voorwaarden: 5/5

4.3 BESLUIT

De interne werkafspraken en de praktijk m.b.t. de beveiliging van de minderjarige zijn conform de voor toetsing geselecteerde voorwaarden van art. 15 van het BVR.

4.4 WERKPUNTEN

Er werden zowel op beleidsvlak als op de toepassing ervan in de praktijk geen werkpunten vastgesteld.

Signaal: de gesprekspartners wijzen erop dat, ondanks soms herhaaldelijk aandringen, onvoldoende informatie van de basistesting aanwezig is bij de start van de opname.

5 VEILIGHEIDSBELEID

5.1 BELEID

In art. 15 van het BVR worden een aantal voorwaarden geformuleerd aangaande **het veiligheidsbeleid** voor de typemodule 'beveiligend verblijf'. Deze voorwaarden vormen het referentiekader waarbinnen de voorziening zelf interne werkafspraken maakt. In overleg met het Agentschap Opgroeien werden onderstaande voorwaarden voor toetsing geselecteerd.

Op basis van de geldende procedures en de beleidsdocumenten die aan ZI werden overgemaakt, leidt ZI af dat deze voorwaarden deel uitmaken van de interne werkafspraken in de voorziening:

- **er zijn personeelsmatige maatregelen die drempelverhogend werken tegen ontvluchting**
- **er zijn infrastructurele maatregelen die drempelverhogend werken tegen ontvluchting**

5.2 PRAKTIJK

- **er zijn personeelsmatige maatregelen die drempelverhogend werken tegen ontvluchting.**

Het begeleidend personeel zet veel in op de relatie met de meisjes. Er wordt in kleine groepen met vaste begeleiders gewerkt, wat maakt dat individuele benadering mogelijk is. Men hanteert het principe van eerst een veilige relatie uit te bouwen en in tweede orde in te zetten op effectieve beveiligende maatregelen. Zo heeft ieder meisje na verloop van tijd een badge ter beschikking, daarmee kan men in- en uit het gebouw/tuin. De uren waarop een meisje in en uit het gebouw kan, kunnen aangepast worden.

Er is de afspraak dat begeleiders nooit zelf fysiek iemand tegenhouden. Indien een meisje weg wil en weg gaat, houdt men via gsm en whats appberichten nog contact met haar. Men verbreekt de relatie niet, ook al is het meisje op de vlucht.

Naar personeelsomkadering toe staan er in de ochtend vanaf 7uur twee begeleiders op dienst, één op de beveiligende afdeling (7 plaatsen) en één op de open afdeling (13 plaatsen). In de voormiddag worden de jongeren van het beveiligend verblijf door één van de begeleiders naar het UKJA gebracht, daar volgen ze hun dagbesteding (ziekenhuisschool). De meisjes worden er niet gewoon afgezet, maar worden effectief tot op de plaats van afspraak binnen het ziekenhuis gebracht. Meisjes die al meer met vrijheden kunnen omgaan, kunnen indien mogelijk ook zelfstandig naar school of naar een project van La Strada (dagbesteding Emmaüs) . Ook daar zal er eerst de nodige training aan vooraf gaan, alvorens men dit traject zelf mag afleggen. Meisjes mogen overdag niet gewoon in Van Celst blijven, er moet een dagbesteding zijn, buiten de muren van Van Celst.

Vanaf 11u30 (tegen dat de meisjes terugkomen van de dagbesteding) zijn er twee begeleiders voor de beveiligende opvang aanwezig. Eén voor de groep van 3 meisjes en één voor de groep van 4 meisjes. Deze personele inzet maakt dat er kleinschalig en op maat van de meisjes kan gewerkt worden. Er is een sterke nabijheid van begeleidend personeel enerzijds en "eenheid van commando": begeleiders kunnen niet tegen mekaar uitgespeeld worden. Om dezelfde reden probeert men om bezoek/aanwezigheid van andere professionele hulpverleners te beperken vb. de psychologe eet niet mee aan tafel met de jongeren; het is de begeleiding die de regulerende aanwezigheid vormt.

Tijdens de nacht is er één wakende nacht voor het hele huis van Van Celst, dit voor een capaciteit van 20 meisjes. Er is steeds overlap in de uurroosters voorzien zodat bijzonderheden tijdens de briefing kunnen gemeld worden.

Naast het begeleidend personeel is er door de week ook nog de nabijheid van contextbegeleiding, hoofdbegeleiding, psychologen. In die zin kan er bijstand opgeroepen worden bij noodsituaties.

In het weekend wordt er naast de individuele begeleiding ook beroep gedaan op de inzet van jobstudenten (meestal ex- stagiaires). Op dat ogenblik zijn er immers geen contextbegeleiders of psychologen aanwezig. Deze extra inzet maakt dat ook daar de individuele begeleiders indien nodig extra ondersteuning krijgen. Men geeft aan dat de begeleiding ook dan het eerste aanspreekpunt blijft voor de jongere maar dat de jobstudenten nodig zijn om extra zaken op te nemen (begeleiding vrije tijd, opvang van ouders..)

- er zijn infrastructurele maatregelen die drempelverhogend werken tegen ontvluchting.

Er is compartimentering voorzien tussen de twee (beveiligde) leefgroepen van Van Celst. De twee leefgroepen hebben elk een volledig aparte, ingerichte, keuken, leefruimte, tuin , aparte slaapkamers,... Dit maakt dat de groep van 3 en de groep van 4 meisjes elkaar niet zien of ontmoeten. Tussen de twee leefgroepen is er een verbinding gemaakt met een begeleiderslokaal, de begeleiding is daardoor wel in contact met elkaar.

Indien mogelijk kan er een activiteit leefgroepoverstijgend georganiseerd worden, maar dat is niet standaard het geval. Alle deuren zijn beveiligd met een badge, dit maakt dat ontvluchting moeilijker is.

Aan de voorkant van het gebouw is er een gesloten poort, ook de tuinen zijn dermate omheind dat vluchten bemoeilijkt wordt. Er is camerabewaking in de tuin aanwezig.

De ramen van de kamers van de meisjes zijn beveiligd, er is een gemeenschappelijke douche ter beschikking. Er is geen time-out ruimte aanwezig. De geslotenheid van de leefgroepen is subtiel in de infrastructuur ingebed. Dit is een bewuste keuze. Het is niet de bedoeling dat de meisjes de plaatsing als 'gesloten' ervaren zoals dat in de gemeenschapsinstellingen wel het geval is. De deuren van de kamers kunnen wel op slot, via een badge.

Langs één van de twee leefgroepen van de beveiligende opvang is er een leefgroep voor jongere kinderen. Er is in principe één grote tuin voor zowel de tienermeisjes als de jonge kinderen. Er is geen afscheiding voorzien. Zorginspectie merkte tijdens de rondgang op dat dit een aandachtspunt is naar veiligheid toe van vooral de jonge kinderen. De voorziening gaf aan dat men op relatief korte termijn plant om deze doelgroep (jonge kinderen) op een andere plaats te huisvesten.

5.3 BESLUIT

De interne werkafspraken en de praktijk m.b.t. het veiligheidsbeleid zijn conform de voor toetsing geselecteerde voorwaarden van art. 15 van het BVR.

5.4 WERKPUNTEN

Aandachtspunt: de gemeenschappelijke tuin voor 2 kwetsbare doelgroepen, jonge kinderen enerzijds en meisjes met nood de aan beveiligd verblijf anderzijds, is niet optimaal. De voorziening is zich daarvan bewust en zoekt naar een oplossing.

6 **SAMENWERKING**

6.1 BELEID

In art. 15 van het BVR worden een aantal voorwaarden geformuleerd aangaande **de samenwerking** voor de typemodule 'beveiligend verblijf'. Deze voorwaarden vormen het referentiekader waarbinnen de voorziening zelf interne werkafspraken maakt. In overleg met het Agentschap Opgroeien werden onderstaande voorwaarden voor toetsing geselecteerd.

Op basis van de geldende procedures en de beleidsdocumenten die aan ZI werden overgemaakt, leidt ZI af dat deze voorwaarden deel uitmaken van de interne werkafspraken in de voorziening:

- **Samenwerking met de context van de minderjarige:**
  - o De voorziening organiseert structureel extra ondersteuning voor het activeren, herstellen en creëren van een positieve en ondersteunende context:
    - De contacten met de context worden geleidelijk aan terug opgebouwd. Voor veel van deze meisjes (vaak KOPP-problematiek dus kinderen van ouders met psychiatrische problemen) is er echter geen brede of reëel beschikbare context. Daarom tracht men een zo breed mogelijk netwerk te mobiliseren/creëren. Dit blijkt niet zo eenvoudig: partners uit een regulier buddiesysteem bijvoorbeeld, voelen zich door de hoge zorgnood van de meisjes soms overvraagd waardoor dergelijke trajecten soms vastlopen (traumakennis is nodig). Recent werd in de voorziening een sjabloon ontwikkeld om de werking naar de context te intensifiëren want uitstroom is dé grote uitdaging voor de doelgroep.
    - Aan de typemodule 'beveiligend verblijf' wordt automatisch de typemodule 'intensieve contextbegeleiding' gekoppeld. Ieder gezin heeft een vaste contextbegeleider. Afhankelijk van de fase van het traject waarin het meisje zich bevindt zijn deze contacten meer of minder intensief. Via DOP (dienst ondersteuningsplan) tracht men indien er niet meer zoveel thuiscontext aanwezig is, andere contextfiguren te betrekken. Negatieve contextfiguren (vb. tienerpooiers), gaat men niet automatisch uit de weg. Er moet immers eerst een alternatief voor deze negatieve peergroup zijn alvorens een meisje deze negatieve contextfiguren laat vallen. Men tracht in Van Celst de negatieve context zoveel als mogelijk in kaart te brengen en geeft dit ook (anoniem) door aan het Parket met respect voor privacygevoelige elementen.
- **Samenwerking met externe partners vanuit beveiligend oogpunt vb. politie, gemeenschapsinstellingen, (forensische) kinderpsychiatrie, Payoke.**
  - Er wordt vanuit beveiligend oogpunt met al deze bovenstaande partners samengewerkt.
  - Er is een samenwerkingsverband met de lokale politie en de wijkagent. Veel contacten verlopen op een informele manier. Anderzijds stel men ook zijn expertise ter beschikking: aan de politie en andere actoren van de buurt, is er het aanbod tot vorming 'Nieuwe Autoriteit' waar een aantal actoren reeds op ingingen. Bedoeling is te komen tot een gemeenschappelijke taal, benadering van de meisjes.
  - De voorziening werkt geregeld samen met de GI in Beernem en in Mol. Meisjes worden vaak vanuit de GI verwezen, maar hebben ook nadien, tijdens het verblijf in Van Celst nog nood aan een time out in de GI. Er werden daarover samenwerkingsafspraken gemaakt. Een meisje kan bijvoorbeeld naar de GI, maar na 14 dagen neemt Van Celst de begeleiding terug over. De begeleiding van Van Celst gaat ook naar de GI om in verbinding te blijven met het meisje.
  - Met de partners van het UKJA werd er een formele samenwerkingsovereenkomst afgesloten, de meisjes kunnen indien nodig daar op time out, maar ook een langere residentiële opname kan. Op de dag van inspectie was er één meisje dat tijdelijk aan de forensische kinderpsychiatrie werd toevertrouwd voor een langere periode. Zij werd residentieel uitgeschreven in Van Celst, maar de contextbegeleiding bleef wel nog doorlopen. Zij zit niet meer vervat in de capaciteit van 7, die op de dag van inspectie residentieel waren ingeschreven. Indien een meisje voor een langere periode naar de K-dienst dient te gaan, wordt ze residentieel uitgeschreven en indien nodig nadien terug ingeschreven (als er terug opnamemogelijkheid is). Indien de meisjes vanuit Van Celst doorschuiven naar de reguliere werking van Van Celst, loopt ook de behandeling van het UKJA door.
  - Met Payoke is er geen samenwerking, de meisjes worden er niet aangemeld. De gesprekspartners geven aan dat men van het Agentschap Opgroeien eerst duidelijkheid vraagt inzake de doelstelling van de melding aan Payoke.

- Er is geen samenwerking met NEST

- **Samenwerking rond ontheemding**

Er is een intense samenwerking met La Strada inzake dagbesteding, maar ook voor ontheemding. Op maat van de jongere wordt er een ontheemdingsproject (vb. fietstocht) uitgewerkt. Het is echter niet evident voor deze doelgroep om dit uit te werken, aldus de gesprekspartners. La Strada is een afdeling binnen JEA, dit maakt dat er op maat en op vraag zeer gericht kan gewerkt worden.

- **De begeleiding is gestart als gedeeld traject met de gemeenschapsinstelling.**

Op de dag van de inspectie was er 1 meisje van de 7 die werd begeleid in een gedeeld traject met de GI. In de praktijk is dat een meisje dat regelmatig een time out nodig heeft, de time outs worden reeds op voorhand gepland. Er wordt niet gewacht op een escalatie.

6.2 PRAKTIJK

Van deze 7 meisjes die in de typemodule beveiligend verblijf geplaatst werden, werden er 5 dossiers gecontroleerd.

In alle dossiers werd het beleid dat in punt 6.1. werd besproken, teruggevonden in het digitaal en aanvullend papieren dossier.

In de gecontroleerde dossiers werd er samengewerkt met volgende contextuele of hulpverleningspartners.

- Samenwerking met de context van de minderjarige: thuiscontext, grootouders, tantes en nonkels, pleeggezin, vrienden,...
- Samenwerking met externe partners vanuit beveiligend oogpunt vb. politie, gemeenschapsinstellingen, (forensische) kinderpsychiatrie,...
- Samenwerking rond ontheemding: in alle dossiers werd 'La Strada' betrokken, dit in functie van de dagbesteding van de meisjes.

Uit de gecontroleerde dossiers blijkt dat er geen samenwerking is met Payoke. De reden daarvoor werd aangehaald tijdens het beleidsgesprek.

Besluit:

- Aantal dossiers dat voldeed aan de getoetste voorwaarden: 5/5

6.3 BESLUIT

De interne werkafspraken en de praktijk m.b.t. het samenwerkingsbeleid zijn grotendeels conform de voor toetsing geselecteerde voorwaarden van art. 15 van het BVR.

6.4 WERKPUNTEN

Aandachtspunt: uit het beleidsgesprek en uit de inspectie van de dossiers blijkt dat er geen meldingen worden gedaan bij Payoke.

7 PERSONEELSBELEID

7.1 BELEID

In art. 15 van het BVR worden een aantal voorwaarden geformuleerd aangaande **het personeelsbeleid** voor de typemodule 'beveiligend verblijf'. Deze voorwaarden vormen het referentiekader waarbinnen de voorziening zelf interne werkafspraken maakt. In overleg met het Agentschap Opgroeien werden onderstaande voorwaarden voor toetsing geselecteerd.

Op basis van de geldende procedures en de beleidsdocumenten die aan ZI werden overgemaakt, leidt ZI af dat deze voorwaarden deel uitmaken van de interne werkafspraken in de voorziening:

- **De voorziening zorgt voor een professionalisering door intensieve coaching, vorming en permanente ondersteuning van het personeel:**
  - o het leidinggevend, ondersteunend en begeleidend personeel dient over een passende vooropleiding te beschikken
  - o er werd een inscholingsbeleid ontwikkeld waarvan deel uitmaakt:
    - de specifieke expertise in het werken met de doelgroep inclusief het kunnen hanteren/lezen van de risicotaxatie-instrumenten
    - het kunnen garanderen van veiligheid en het omgaan met agressie
- **Voor alle personeelsleden is een uittreksel uit het strafregister model 2 beschikbaar**

7.2 PRAKTIJK

Alle begeleiders die in de leefgroepen van het beveiligend verblijf van Van Celst werkzaam zijn, hebben een bachelor vooropleiding in een sociale richting. Het personeel dat werkzaam is in de open afdeling van Van Celst, komt ook in contact met de meisjes in beveiligend verblijf. Bij deze inspectie werden enkel de personeelsdossiers van de begeleiders die specifiek worden ingezet in beveiligend verblijf gecontroleerd.

Er werd aan ZI een Excelbestand overgemaakt met een overzicht van de opleidingen die de verschillende begeleiders hebben gevolgd in de voorbije jaren. Volgende opleidingen werden o.a. gevolgd: algemeen inscholingstraject voor nieuwe medewerkers (modulair systeem- 3 fasen), competentiegericht werken met groepen, vlaggensysteem SENSOA, Nieuwe Autoriteit, SOAS-R en debriefing, mentaliserend coachen, vorming door de kinderpsychiater van UKJA,... Er werden geen opleidingen gevolgd inzake trainingen van fysieke veiligheidstechnieken, er werd eerder geïnvesteerd in het mentaliseren.

Uit de Excelbestand blijkt dat alle dagbegeleiders van de beveiligende opvang volgende opleidingen volgden:

- Het modulair intern inscholingstraject
- het vlaggensysteem van SENSOA
- de opleiding 'competentiegericht werken met groepen'
- de opleiding de SOAS-R en debriefing
- de opleiding 'mentaliserend coachen' (één begeleider volgde deze opleiding niet)

De opleidingen werden afhankelijk van het in diensttreden van het begeleidend personeel, in een ander jaar gevolgd.

Naast de dagbegeleiders zijn er ook drie wakende nachtbegeleiders in dienst bij Van Celst. Er staat één nachtbegeleider op dienst voor zowel de beveiligende opvang als de open opvang. Uit het Excelbestand blijkt dat twee van de drie nachtbegeleiders het modulair intern inscholingstraject volgden. Eén van de nachtbegeleiders volgde dit niet. Deze laatste nachtbegeleider volgde in 2018 enkel een EHBO opleiding. Geen enkele nachtbegeleider volgde de opleiding inzake SOAS-R en debriefing.

Er werden geen aparte opleidingen inzake het hanteren en lezen van risicotaxatie instrumenten gevolgd.

Voor alle begeleiders was er een model 2 aanwezig.

7.3 BESLUIT

De interne werkafspraken en de praktijk m.b.t. het personeelsbeleid zijn grotendeels conform de voor toetsing geselecteerde voorwaarden van art. 15 van het BVR.

7.4 WERKPUNTEN

Aandachtspunt: het is aangewezen dat de nachtbegeleiders in de interne opleiding die de organisatie voorziet dezelfde pedagogische handvaten krijgen aangereikt als het andere begeleidend (dag)personeel.

Inspecteurs,
Riet Van Hoyer
Evi Marquet